

γεται εἰς Πορτόγαλλον (in Portogallo) ἐπειδὴ ἀρχαίως ὁ τόπος οὗτος ὠνομάζετο ad Busta Gallica, ἤτοι εἰς τὰς Γαλλικὰς πυράς, ἐκ τοῦ ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκαύθησαν τὰ σώματα τῶν ἐν τῷ Φόρῳ ὑπὸ τοῦ Φουρίου Καμίλλου φονευθέντων Σεννῶνων Γάλλων. Ἐν ταύτῃ τῇ περιοχῇ ὑπῆρχον αἱ Καρῖναι, περίφημος συνοικία τῆς Ρώμης ἐνθα ἦσαν ὁ οἶκος τοῦ Πομπηίου ἡ Κυπρία ὁδὸς καὶ ἡ ὀνομασθεῖσα μιὰρά· διότι δι' αὐτῆς ἡ Τουλλία, σύμβια τοῦ Ταρκυνίου τοῦ ὑπερφάνου, ὄχουμένη ἐφ' ἀμάξης διέβη ἄνωθεν τοῦ πτώματος τοῦ πατρὸς αὐτῆς Σερούτου Τουλλίου, ὡς ἀναφέρει ὁ Λίβιος.

Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ
Σ. Μ. ΣΑΛΟΥΜΙΔΗΣ.

ΟΚΤΑΥΝΕΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑ.

Ἡ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΖΑΝΙΕΛΛΟΥ.

(Συνέχεια ὅρα φυλ. 49).

—ο—

Γ'. Ἱστορία ἀρχαία καὶ νέα.

Ἐξωκείλας εἰς τὴν ἐπανάστασιν ὁ Μαζανιέλλος δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὀπισθοδρομήσῃ· ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς διανοήθη καὶν τὸ τοιοῦτο, ἀλλὰ μακρὰν τοῦ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν χεῖμαρρόν, ἀπ' ἐναντίας τὸν παρέσυρε κατόπιν αὐτοῦ, μέχρι τῶν ἀνακτόρων τοῦ ἀντιβασιλέως. Ἐκεῖ δὲ ἐλκυόμενος ἐκ τῶν κραυγῶν τοῦ ὄχλου ὁ δοῦξ τοῦ Ἄρκου ἐξέρχεται εἰς τὸν ἐξώστην μετὰ τῶν ἐπιτελῶν του· ἀλλὰ αἱ μανιωδέστεραι καὶ αἰσχροτέραι ὕβρεις καταπνίγουσι τὴν φωνὴν αὐτοῦ θελήσαντος νὰ λαλήσῃ, κινήματα δὲ ἀπειλητικὰ ἀναγκάζουσιν αὐτὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, διεγείρας οὕτω τοὺς χλευασμοὺς καὶ τοὺς γέλωτας τῶν ὑβριστῶν.

Ἀντίκρουσις ἄμεσος καὶ ταχεῖα τῶν ἐπαναστατῶν διέλυον ἴσως τὴν ἀκέφαλον στάσιν ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τῆς, καὶ τοῦτο οἱ ἀληθεῖς τοῦ ἀντιβασιλέως φίλοι τὸν συνεβούλευσαν. Ἀλλ' ἀντὶ πάσης ἀποκρίσεως αὐτὸς ἀνυψοῖ τοὺς ὤμους καὶ λέγει, κωμωδίαν θέλουσιν οἱ ἀστεῖοι νὰ παραστήσου· ἀφήσατέ τους νὰ εὐχαριστηθοῦν.

Ἐξησθενημένος ἐκ τῆς ἡλικίας, ἐκλελυμένος καὶ κεκμηκὼς ἐκ τῆς πολυσαρκίας, ὁ δοῦξ δὲν ἐπεθύμει παρὰ τὴν ἡσυχίαν καὶ δὲν ἐπίστευεν εἰμὶ τοὺς συμβουλευόντας αὐτήν. Πᾶσαν δὲ τὴν δραστηριότητα αὐτοῦ εἶχον ἐξαντλήσει αἱ προσπάθειαι αἱ κατέβαλλε πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῆς θυγατρὸς του. Ὁ Μαζανιέλλος λοιπὸν ἢ μᾶλλον ὁ Γενεσίβινος καὶ ὁ Σιατιλὸν ἔλαβον εὐκαιρίαν νὰ συστήσωσι καὶ διοργανίσωσι τὰ ἄτακτα αὐτῶν τάγματα. Παρερχόμενος κατὰ τὴν ἐσπέραν πρὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Καρμηλίου, ὁ ἀλιεὺς ἀπαντᾷ δύο ἄνδρας συνομιλοῦντας ἐν τῇ σκιᾷ.

— Τί ἀξιοῖς ἄρα νὰ πράξῃς; τὸν ἠρώτησαν οὗτοι μεθ' ὑψηλοφροσύνης.

— Νὰ θέσω τὴν κεφαλὴν μου εἰς τὴν ἀγχόνην ἢ νὰ παρέξω τὴν σφύονιάν εἰς τὸν λαόν, ἀπεκρίθη ζωηρῶς ὁ Μαζανιέλλος.

— Ἀξιόλογον ὑποκείμενον διὰ νὰ τακτοποιῇ τὰς ὑποθέσεις τῆς Νεαπόλεως, ὑπέλαβον γελῶντες οἱ ἄγνωστοι.

Ἀλλ' ὁ νεανίας διὰ σφοδρότητος ἀπροσδοκήτου, — Ἐὰν εὗρισκον εἶπε, τρεῖς μόνον ἢ τέσσαρας τὴν αὐτὴν μετ' ἐμοῦ ἔχοντας γενναιότητα καὶ θελοντας ἐλκρινῶς νὰ μὲ βοηθήσωσιν, ἐβλέπετε τί δύναμαι νὰ πράξω πρὸς ὠφέλειαν τοῦ λαοῦ.

Ἐλάλει ὁ δυστυχὴς μετ' ἐλκρινείας καὶ ἡ εὐγλωττία του ἦτον ἀκαταμάχητος. Οἱ λόγοι του μαγεύουσι τοὺς δύο ἄνδρας ἀπροσδοκῆτως καὶ καθιστῶσιν αὐτοὺς λειτουργοὺς πιστοτάτους ἐκείνου ὃν πρὸ στιγμῆς ἐχλεύαζον. Δραστηριωτέρους ἐπικούρους, ὁ Μαζανιέλλος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ· διότι οἱ δύο οὗτοι τυχοδιώκται ἱκανοὶ νὰ ἀναστατώσωσιν ἐκ θεμελίων τὴν Νεάπολιν, ἦσαν ὁ Δομίνικος Περόνης, ὁ περιβόητος λαθρέμπορος, καὶ ὁ Ἰωσήφ Πάλουμπος οὗχ ἥττον διάσημος λήσταρχος. Οὕτω τὴν ἐπιούσαν ὁ ταπεινὸς ἀλιεὺς ἦτον πάσης τῆς πόλεως κύριος, καὶ εἶχεν εὐπειθέστατον εἰς τὰς διαταγὰς του στρατὸν διοργανισμένον μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν βαθμολογικῶν αὐτοῦ εἰς τάγματα διαιρέσεων.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν κυριεύσας τὸν Πύργον τοῦ Καρμηλίου διακηρύττει κατὰ τὴν πόλιν γενικὴν καὶ δικαίαν τὴν ἐπανάστασιν. Ἐπειτα δὲ βλέπων ὀλόκληρον τὸν λαὸν συνθλιβόμενον περὶ αὐτὸν ἐν τῇ ἀπεράντῳ πλατείᾳ τῆς ἐφορίας, πυρπολεῖ τὰ γραφεῖα τῆς διοικήσεως μετὰ τῶν ἐπίπλων καὶ τῶν ἐγγράφων αὐτῶν, διανέμει εἰς τοὺς στρατιώτας τοῦ τὰ χρήματα πάντων τῶν ταγμάτων, καὶ ἀναβάς ἐπὶ λευκοῦ λίθου ὡς ἐπὶ βήματος ἀπευθύνει πρὸς τὸν λαὸν διὰ φωνῆς εὐγνώστου καὶ ἡχηρᾶς ὁμιλίαν ἐνθουσιάσαςαν πάσας τὰς ψυχὰς καὶ ἐξέψασαν πάντα τὰ πνεύματα. — Τὸν Θεὸν καὶ τὴν Παρθένον τοῦ Καρμηλίου, ἀνακραεῖ, ἔχομεν μάρτυρας τῶν παθημάτων καὶ τῶν τυραννιῶν μας, καὶ αὐτῶν ἐπικαλούμεθα τὴν ἀντίληψιν, ἥδη ὅτε ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς ἐκδικήσεως. Θάνατος λοιπὸν κατὰ τῶν τυράννων, καὶ τῶν ἀπηνῶν ἡμῶν κυβερνητῶν. Ἐπειτα δὲ τείνας τὴν χεῖρα πρὸς τὴν συνοικίαν τῶν Ἰσπανῶν, εἰς τὰ ἀνάκτορα! ἐκραύγασε καὶ ἐπήδησεν ἀπὸ τοῦ βήματος.

Μυρίαί φωναὶ ἀπεκρίθησαν εἰς τὴν φωνὴν του καὶ τὰ τάγματα τῶν στασιαστῶν ὤρμησαν πρὸς τὴν κατοικίαν τοῦ δουκὸς Ἄρκου.

Ἀφοῦ διεμοίρασε κατὰ τὴν πόλιν στρατιώτας τινάς, ἄνευ διατυχῆς νὰ πράξουν τι καὶ ἄνευ πολεμεφοδίων, ὁ ἀντιβασιλεὺς βραδέως ἐνόησεν ὅτι ἡ κίνησις ἠδύνοτο νὰ γίνῃ καὶ ἐπανάστασις· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀντὶ νὰ διπλάσιαι τὴν φρουράν

του, νά εἰδοποιήτῃ τὰ φρούρια καὶ τοὺς στρα-
τῶνας, νά ἱππεύσῃ αὐτοὺς ὑπὸ τῶν εὐγενῶν πα-
ρακολουθούμενος, ἤρκετο εἰς τὸ νά κερδαίνειν και-
ρὸν καὶ νά μένῃ κεκλεισμένος ἐν τῇ οἰκίᾳ του.

Προεγγέστο, λέγει ὁ ἱστορικός Σάντης, βρέ-
χων διπυρρον εἰς ποτήριον ἰσπανικοῦ οἴνου, καθ' ἣν
στιγμὴν τὸ πλῆθος περιεχύθη ὑπὸ τὰ παρά-
θυρά του, προπεμπόμενον ὑπὸ τοῦ ἀπαισίου ἐκεί-
νου γογγυσμοῦ τοῦ προμηνύοντος τὰς μεγάλας
πλημμύρας. Οἱ μεμονωμένοι σκοποὶ παρσύρονται
ὑπὸ τοῦ ὀχλικοῦ χειμάρρου, ὅστις πλημμυροῖ ἐν
τῷ ᾧμα τὰς αὐλὰς, τὰς στοὰς, τοὺς διαδρόμους.
Μετ' ὀλίγον ἡ μεγάλη κλίμαξ παραβιάζεται καὶ
αὐτὴ, οἱ φύλακες ἀνατρέπονται, αἱ θύραι τῶν
θαλάμων καὶ τῶν αἰθουσῶν τεμαχίδον καταπί-
πτουσιν ὑπὸ τοῦ πελέκει, καὶ τὰ βασιλικά δώ-
ματα βεβηλοῦνται ὑπὸ τοῦ ὄχλου, ὅστις ἐτοιμά-
ζεται νά εἰσέλθῃ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ γραφεῖον τοῦ
ἀντιβασιλέως καὶ νά ἐπιβάλλῃ χεῖρα ἐπ' αὐτοῦ,
ὅτε προβαίνει ἐν μέσῳ ὁ πρίγκηψ Βιζγινάνος με-
γιστὰν ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκλέγεται
ὑπὸ τῶν φρονιμωτέρων ὅπως ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν
δουκὰ τὴν κατάργησιν τῶν φόρων. Τὴν ἐντολὴν
δὲ ταύτην εἶχεν ἀποδεχθῇ καὶ τοι κληνῆρης τὴν
ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ἔφιππος ἀπήχθη εἰς τὰ ἐ-
παπειλούμενα ἀνάκτορα ὑπὸ μεγιστάνων τινῶν
καὶ κληρικῶν συνοδευθεὶς μετὰ μεγίστης δυσκο-
λίας κατῴρῳσε νά φθάσῃ μέχρι τοῦ δουκὸς
Ἀρκου.

— Ἀ! τύχη ἀγαθὴ ἦλθες! ἐγὼ ἔστελλον εἰς
ζήτησίν σου.

— Ναί, ἦλθον, ὕψηλότατε, νά σᾶς ἐξορκίσω
εἰς τὸ νά ἐπικυρώσῃτε τὴν κατάργησιν τῶν φό-
ρων, μόνον μέσον ἀναστολῆς τῆς ἐπικειμένης ἀ-
καταλογίστου δυστυχίας...

— Ἔστω, ὑπέλαβεν ὁ δούξ· ἄς συγκαλέσωμεν
τὸ συμβούλιον καὶ ἄς συζητήσωμεν τὴν ὑπόθεσιν...

— Καὶρὸς συζητήσεων καὶ λόγων δὲν εἶναι
πλέον. Ἐνεργήσατε ἀφ' ἐκυτοῦ, ἢ τὸ πᾶν ἀπό-
λετο.

Ὁ δισταγμὸς διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ, καὶ ὁ προ-
σθευτὴς ἐλάλει ἔτι, ὅτε ἡ θύρα τοῦ δώματος
καταπίπτει μετὰ πταγῶν καὶ οἱ ἐπαναστάται
ἐπιφαίνονται ἀπειλητικοὶ ἐνώπιον τοῦ ἀντιβασι-
λέως, κραυγάζοντες μανιωδῶς. Κάτω οἱ φορο-
λόγοι! θάνατος εἰς τὴν κακὴν Κυβέρνησιν!

Πολιορκηθεὶς εἰς τὸ ἀνακλιντήριόν του, ὠχρὸς
καὶ τρέμων, ὁ δούξ ἀποκρίνεται Si hijos míos,
todo se hara lego! (Εἰθὺς, τέκνα μου, εὐθὺς
ἐκπληροῦνται ἡ θέλησίς σας). Καὶ πάρευτα ὑπο-
γράφει διάφορα διατάγματα δι' ὧν καταργεῖ ἢ
μετριάζει τοὺς φόρους τοὺς ἐπὶ τῶν τροφίμων,
καὶ ἄλλα μὲν τῶν διαταγμάτων τούτων δίδει
εἰς τοὺς περικυκλοῦντας αὐτόν, ἄλλα ῥίπτει ἀπὸ
τοῦ ἐξώστου εἰς τὸ μκινόμενον πλῆθος ἀγωνιζό-
μενος νά καταβάλλῃ τὰς κραυγὰς αὐτῶν διὰ τῆς
φωνῆς του τῆς μὴ ἀκουσμένης.

— Εἶναι πολὺ ἀργά! εἰς μάτην τῷ ἀποκρί-

νεται ὁ μυριόφωνος ὠρυγμὸς, τοῦ ἀχαλινώτου
πλήθους.

— Δὲν ἀρκοῦσι πλέον ταῦτα! προσθέτουσιν οἱ
ἀναγινώσκοντες τὰ διατάγματα.

Καὶ ἀναγκάζουσι διὰ μεγάλων κραυγῶν τὸν
ἀντιβασιλέα τῆς Νεαπόλεως, τὸν ἀντιπρόσωπον
τῆς ἰσπανικῆς μοναρχίας, νά καταβῇ τὰς βαθμί-
δας τῶν ἀνακτόρων του καὶ νά ἔλθῃ εἰς τὴν πλα-
τεῖαν νά διαπραγματευθῇ μετὰ τοῦ ὄχλου περὶ
συνδιαλλαγῆς.

Ἐπὶ ἡμίσειαν δὲ ὄλην ὥραν, ὁ δούξ τοῦ Ἀρ-
κου κατεφορτίσθη ἐξ εὐχαριστήσεων ὑπὸ τῶν μὲν,
ἐξ ὕβρεων ὑπὸ τῶν ἄλλων. Οἱ πρῶτοι, γονυπε-
τεῖς ἀσπάζονται τὰς χεῖρας αὐτοῦ, οἱ δεῦτεροι
τὸν ἀπειλοῦν διὰ τῆς πυγμῆς ἢ διὰ τοῦ ἐγγχειρι-
δίου... Παραφερόμενος δὲ ἐν τοιούτῳ κυκεῶνι,
ἐν τοιαύτῃ συγχύσει ἰδεῶν καὶ λόγων, θὰ κατε-
σπαρᾶσσοτο ἐπὶ τέλους, ἂν οἱ φίλοι αὐτοῦ, βοη-
θαύμενοι ὑπὸ τινῶν ἐτι ἀξιοσεβάστων ἀνδρῶν, δὲν
ἔσυρον αὐτὸν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του. Ἐντεῦθεν
δὲ φεύγει ταχέως διὰ κρυφίας τινὸς θύρας καὶ φθά-
νει εἰς αὐλὴν τινα ἐνθα κατὰ τύχην ἐστάθμευεν
ἁμαξά, εἰς ἣν ἀναβάνει μετὰ τοῦ ἐφημερίου τῆς
Ροσέλης καὶ δύο μεγιστάνων, καὶ διεσθύνεται πρὸς
τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου ὀλίγον ἐκεῖ-
θεν ἀπέχουσιν. Τὰ κύματα τοῦ ὄχλου συνθλίβου-
σιν τὴν ἁμαξάν τὸσον στενῶς, ὥστε κυμαίνεται
χωρὶς νά ἐγγίξῃ τὸ ἔδαφος, ὡς πλοῖον ὑπὸ τῆς κα-
ταιγίδος παραδερόμενον... Τὰ ξίφη καὶ αἱ λόγ-
χαι ἀστράπτουσι καθ' ἐκάστην στιγμὴν εἰς τὰς
θυρίδας τοῦ ὀχήματος. Ἐν νεῦμα, μία λέξις—καὶ
ὁ ἀντιβασιλεὺς πίπτει νεκρὸς... Ἡδὴ δὲ, κρε-
μώμενοι ἐπὶ τῶν ἀναβολῶν τῆς ἁμάξης, οἱ στα-
σιασταὶ τοῦ σύρουσι τοὺς μύττακας καὶ τοῦ σχί-
ζουσι τὰ ἐνδύματα. Ὁ ἀντιβασιλεὺς μηχανᾶται
τότε στρατήγημα εὐφρέστατον. Ἀπειδῶς ἐξάγει
νομίσματα χρυσᾶ ἐξ ὧν ἐπρομηθεύθη διὰ τὴν φυ-
γὴν του καὶ τὰ ῥίπτει διὰ τῶν δύο θυρίδων τῆς
ἁμάξης. Καὶ οἱ μὲν ὑπερήφανοι τὰ ῥίπτουσιν ὀπί-
σω μετ' ὕβρεων, ἀλλ' οἱ ἦττον λεπτολόγοι (καὶ
οὗτοι ἦσαν οἱ πλείστοι) ἐπιπεσόντες ἐπὶ τῆς ἀπρο-
σδοκῆτου ταύτης λείας, ἀνοίγουσι πρὸ τοῦ ὀχή-
ματος πλατεῖαν διόδον καὶ ὁ δούξ διαφεύγει καὶ
ἀφίχθεις εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὀχυροῦται ἐν αὐτῇ.

Ἐν τούτοις σφαῖρα βληθεῖσα ἐκ τῶν ἀνακτό-
ρων, ἐφόνευσεν ἓνα τῶν ἐπαναστατῶν... Τὸ πλῆ-
θος ἀφίνει ἤδη μανιωδῶς κραυγὰς καὶ παραβιά-
ζει τὸ βασιλικὸν οἶκημα... Σφαγιάζει ὅσους
ἰσπανοὺς ἀπαντᾷ καὶ τὰ πάντα καταπίπτουσιν
ὑπὸ τὴν καταστρεπτικὴν χεῖρά του. Τὰ ἐπιπλα
ρίπτονται ἀπὸ τῶν παραθύρων, τὰ κάτοπτρα θραύ-
νται, τὰ πολῦτιμα ὑφάσματα τεμαχίδον διασχί-
ζονται, καὶ θέντες τέλος ἐπὶ ἔδρας τὸ ἄγνωστον
πτῶμα, περιφέρουσιν αὐτὸ κατὰ τὴν πόλιν, κραυ-
γάζοντες—εἰς τὰ πᾶσα πολῖται—ὡς σημαῖαν
τινὰ ἐπαναστάσεως ἀκρατήτου ἤδη καταστάσεως—
ὡς ἀναφέρει ὁ δούξ τῆς Ρίβας.

Εἰς μάτην οἱ τελευταῖοι τῶν ὑπερασπιστῶν τοῦ

ἀντιβασιλέως τὸν προστατεύουσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου· δὲν διέφυγε θεαίως τὸν θάνατον, ἂν πεζὸς, ἐνῷ φλογερὸς ἡκτινοβόλοι ὁ ἥλιος, δὲν ἀνέβαιναν εἰς τὸ ὑψηλὸν τῆς Ἀγίας Ἑλμας φρούριον. Εἰς μάτην ὁ πρίγκηψ Βιζυγνάνος εἰσέρχεται εἰς τὸ Καρμήλιον, λαμβάνει τὸν σταυρὸν καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης, ἐξορκίζει τοὺς στασιαστὰς νὰ ἡσυχάσωσι. . . Καὶ αὐτὸς κινδυνεύει νὰ πέσῃ φονευθεὶς, ἂν διαφυγὼν δὲν ἔχθανεν εἰς τὸ φρούριον Καστέλ-Νουόβο, ὅπου μετ' ὀλίγον ἀφικνεῖται καὶ ὁ δούξ Ἄρκος, ἡ ἰσπανικὴ φρουρά, οἱ μεγιστάνες καὶ οἱ οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι. . . Εἰς μάτην ὁ καρδινάλιος Φιλομαρίνος, εἰς μάτην οἱ Θεατῖνοι καὶ οἱ Ἰησουῖται διατρέχουσι τὰς ὁδοὺς προτρέποντες τὸν λαὸν εἰς ἡσυχίαν. — Ἐπανέλθετε, πατέρες ἄγιοι, εἰς τὰς μονὰς σας, κραυγάζει τὸ πλῆθος· χθὲς δὲν ἐξήρχεσθε ὅπως μᾶς ὥσητε τῆς δουλείας, μὴ ἐξέρχεσθε λοιπὸν οὔτε σήμερον ὅπως μᾶς ἀποτρέψετε τῆς ἀπελευθερώσεως ἡμῶν.

Καὶ ἀκολουθοῦν τὴν καταστρεπτικὴν αὐτοῦ πορείαν, τὸ πλῆθος ἀνοίγει τὰ δεσμωτήρια καὶ ἀπολύει τοὺς κακούργους, καὶ μόνον τὴν φυλακὴν τῆς ἐπισκοπῆς παρατρέχει, διότι ὑπῆρξε κατοικίᾳ Καρόλου τοῦ Πέμπτου ὃν ἐσέβετο τὸ πλῆθος ἅπαν καὶ αὐτὸς ὁ Μαζανιέλλος. Διαρπάζει τὰς ὀπλοθήκας, καταστρέφει μίαν αὐτῶν ἀνθισταμένων τῶν φρουρῶν οὗς σφαγιάζει ἀνηλεῶς, παραβιάζει τὸν οἶκον τοῦ θησαυροφύλακος τῶν ἐπὶ τῶν σιτηρῶν φόρων, σχηματίζει μέγαν σωρὸν διὰ τῶν ἐπίπλων, τῶν εἰκόνων, παντὸς πολυτίμου τοῦ πράγματος, ἰδὼν δὲ πτωχὸν τινα ἀρπάσαντα ἐκ τῶν φλογῶν νόμισμά τι τιμωρεῖ αὐτὸν αὐστηρῶς εἰπὼν ὅτι « δὲν πρόκειται περὶ κλοπῆς, καὶ ὅτι οἱ κλέπται ἀπαγχονίζονται! »

Δ'. Τὰ προσώπεια ῥήπτορες.

Ἐν μέσῳ δὲ τῶν ἀνωμαλιῶν τούτων προῦχῶρει ἡ νύξ. Ἡ Νεάπολις, λέγει ὁ δούξ τῆς Ρίβας παρίστη θέαμα ἀληθῶς τρομερὸν. Τὸ ἄπειρον ἐκεῖνο πλῆθος, ὥπλισμένον ἤδη κατὰ μέγα μέρος, ἐκάλυπτε κατὰ σύστημα τὰς πλατείας. Περίπολοι αὐτοσχέδιοι διέτρεχον τὰς ὁδοὺς φυλάσσοντες τὰ ὀχυρώματα καὶ τὰς πύλας τῆς πόλεως. Πανταχόθεν ἤκούοντο κραυγαὶ ἄγριαι, ἀλλαγαμοὶ, ἀπειλαὶ, θόρυβοι συγκεχυμένοι καὶ φοβεροὶ καὶ ψευδεῖς εἰδήσεις διεδίδοντο μυρία καὶ μυρία συνεζητοῦντο σχέδια περὶ τῆς ἐπαύριον. Ἐδῶ ἡ λάμψις τῆς πυρκαϊᾶς ἐπορφύρου τὰς οἰκοδομὰς, ἐκεῖ ἀντήχει θανατηφόρος κρότος πυροβόλου, οὗτινος ὁ κύριος ἔμενεν ἄγνωστος, ὅπως ἠγνοεῖτο καὶ τὸ θῦμα. Ἀπωτέρω πανικός φόβος κατελάμβανε σύστασιν τινα ἀνθρώπων, οἵτινες φεύγοντες διέδιδον τὸν τρόμον αὐτῶν εἰς συνοικίας ὁλοκλήρους. Οἱ μισούμενοι πλούσιοι ὠφελούμενοι ἐκ τοῦ σκότους ἔφευγον περίφοβοι, οἱ μὲν μόνοι, οἱ δὲ μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των, ἀφίγοντες καὶ οἰκίας καὶ συμφέροντα καὶ θησαυ-

ρούς. Καὶ ἄλλοι μὲν κατέφευγον περὶ τὰ φρούρια, ἄλλοι δὲ διὰ χρημάτων ἐπεβιάζοντο εἰς πλοῖα, οἱ πλείστοι δὲ ἔφευγον διὰ ξηρᾶς καὶ ἐκρύπτοντο εἰς δάση καὶ τὰ χωρία τὰ παρακείμενα.

Οὐδεὶς δὲ ἐγνώριζεν ἔτι τὸν σκοπὸν τῆς ἐπαναστάσεως.

Ἄλλ' ἐπέστη ἡ ὥρα καθ' ἣν ὁ σκοπὸς οὗτος ἔπρεπε νὰ ἀποκαλυφθῇ. Ἡ πλατεία τῆς ἀγορᾶς ἦτο πάντοτε τὸ κέντρον τῶν ἐπαναστατῶν καὶ ἐκεῖ ἐστάθμευαν ὁ Μαζανιέλλος μετὰ τὰ τάγματα του· ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἔτι ἐξασκήσει οὐδεμίαν κυριαρχικὴν ἐξουσίαν, μολοντί ἀρχηγὸς ἐθεωρεῖτο αὐτὸς, μολοντί τὰς κυριωτέρας πράξεις τῆς ἡμέρας ὠδήγει αὐτὸς μετ' ἀξιοθαυμάστου δραστηριότητος καὶ ἀνηκούστου τόλμης. Περὶ τὸ μεσονύκτιον προσωπιδόφοροι τέσσαρες ἴστανται εἰς τὴν πλατείαν. Ὁ εἰς αὐτῶν ἤγειρε τὸ προσωπεῖόν του καὶ πάντες ἀνεγνώρισαν τὸν Ἰούλιον Γενοβίνην. Ἠγόρευεν εἰς τὸν λαὸν καὶ ἐπέδοκίμασε τὸ σύνθημα Ζήτω ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας καὶ θάνατος εἰς τὴν κακὴν Κυβέρνησιν, διότι, εἶπε, δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τὸν βασιλεῖα τὸ στέμμα καὶ τὴν κυριαρχίαν τῆς Νεαπόλεως, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐπιφέρωσι θεραπείαν εἰς τὰς ἀδικίας τῶν ὑπουργῶν του καὶ τῶν ὑπαλλήλων, (θαυμάσιον μέσον ὅπως ἐξεγείρῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς μετρίφρονες κατὰ τοῦ δουκὸς Ἄρκου καὶ ὅπως δώσῃ καιρὸν εἰς τὸν δούκα Γυζήν νὰ ἔλθῃ καὶ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὸ τελευταῖον κτύπημα). Τελευταῖον δὲ εἶπεν ὅτι οὐδὲν αὐτῶν κατορθοῦτο, ἂν δὲν ἐξελέγετο ἀρχηγὸς ἄξιος νὰ διευθύνῃ τὴν ἐπανάστασιν. Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ μαρτυρίου τῆς Νεαπόλεως ἐπευφημίσθησαν ὑπὸ τοῦ πλῆθους αἰσθανομένου ἤδη καὶ αὐτοῦ τὴν ἀνάγκην γενναίου καὶ ἐπιδεδειγμένου διευθυντοῦ. Ὁ Παλοῦμπκος Περώνης καὶ οἱ συνεταῖροί των συνενοήθησαν μετὰ τοῦ Γενοβίνην καὶ διεφῆμιζον τὸ ὄνομα τοῦ Μαζανιέλλου γνωρίζοντες τὴν τόλμην αὐτοῦ καὶ πόσον ἠδύναντο νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῆς ἀπλότητός του. Ἐπευφημαὶ ἐκάλυψαν τὸ ὄνομά του, καθόσον μάλιστα ἐγνώσθη ὅτι ὁ μὲν Πρίγκηψ Βιζυγνάνος ἐδραπέτευσεν, ὁ δὲ δούξ Ἄρκος κατέφυγεν εἰς τὸ Νέον φρούριον, καὶ ὁ Μαζανιέλλος ἀνακηρύσσεται ἀρχηγός, μόνος καὶ ὑπέρτατος, τοῦ λαοῦ τῆς Νεαπόλεως.

Ε'. Διυσυχεῖς Μαρίαί!

Ἐν τούτοις τί εἶχεν ἀπογίνει ἡ Πουζολιανὴ ἡ περιμένουσα εἰς τὸν οἰκίσκον τοῦ Ἀμαλφίου; Μίαν ὥραν, δύο ὥρας, ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν εἶχε διέλθει ἱσταμένη εἰς τὸ πρὸς τὸν κόλπον παράθρονόν της. Ἐπειτα δὲ, ἐπειδὴ ἡ ἀνησυχία καὶ ὁ φόβος αὐτῆς εἶχε μεταδοθῇ καὶ εἰς τὴν λοιπὴν οἰκογένειαν, ὁ ἀδελφός της ἀνεχώρησεν εἰς Νεάπολιν περὶ τὴν ἐσπέραν, ἐνῷ ἐκείνη ἔκλαιε πρὸ τῶν περιλύπων γονέων της καὶ τῆς ἐγκαταλειμένης τραπέζης.

Καὶ τὴν ἐπαύριον ὅτε ὁ ἀδελφός ἐπέστρεψε

μόνος καὶ τῇ εἶπεν ὅτι ἡ Νεάπολις εἶχεν ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ δουκὸς Ἄρκου καὶ ὅτι ὁ σύζυγός της εἶχεν ἀναγορευθῆ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ... ἡ δυστυχὴς νέα ἐνόμισεν ὅτι ἡ οἰκία ἐπесεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της καὶ πάντα τὰ περὶ ἔρωτος καὶ εὐδαιμονίας ὄνειρά της διεσκεδάσθησαν καὶ ψελλίσασα τὸ ὄνομα τῆς Παναγίας ἐλειποθύμησε.

Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ στιγμήν ὁ μαρκήσιος Σιατιλλίων δούς τὸ βαλάντιόν του εἰς τὸν τολμηρότερον λεμβούχον τῆς Νεαπόλεως, ἐπεφόρτισεν αὐτὸν διὰ παντός τρόπον νὰ κατορθώσῃ νὰ φθάσῃ τὸ πλοῖον τὸ φέρον τὴν δούκισσαν Ἄρκου καὶ τὴν θυγατέρα της, καὶ νὰ τὰς ἐξορκίσῃ νὰ ἐπιστρέψωσι διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ δουκὸς, πολιορκουμένου εἰς τὸ Νέον Φρούριον ὑπὸ τῶν στασιασάντων Νεαπολιτῶν.

ΣΤ'. Ὁ Μυοθήρας.

Ὅπισθεν τῶν διασχύων ἀνδρῶν, οἵτινες διφιλονείκουν πρὸς ἀλλήλους τὴν ἀρχὴν τῆς Νεαπόλεως ὅπισθεν τοῦ ἀντιβασιλέως, ὅστις ἤθελε νὰ καταβάλῃ τὰ λείψανα τῶν ἐλευθεριῶν καὶ νὰ ἀρπάσῃ τὸ τελευταῖον τῶν Ἰταλῶν χρέμα ὅπισθεν τοῦ Γενεβίνου ὅστις ἤθελε νὰ ρίψῃ τὸν δούκα τοῦ

Ἄρκου καὶ νὰ γίνῃ πρόεδρος τῆς Σουμαρίας ὅπισθεν τοῦ Μαζανιέλλου ὅστις ἤθελε νὰ καταργήσῃ τοὺς φόρους καὶ νὰ τρώγῃ τὸν ἄρτον καὶ τὰς ὀπώρας εἰς εὐτελεῆ τιμὴν ὅπισθεν τοῦ Μαρκησίου Σιατιλλίων, ὅστις ἤθελε νὰ καταβάλῃ τὸν δούκα καὶ τὸν Μαζανιέλλον ὅπως κερδίσῃ τὴν Μαρίαν Ἄρκου καὶ παραδώσῃ τὴν Νεάπολιν εἰς τὸν δούκα Γυτζίην, ἴσοιτο ἄνθρωπος ἄλλος, ὅστις ἤθελε νὰ καταβάλῃ πάντας τοὺς ἄλλους, τὸν δούκα διὰ τοῦ ἀλιέως, τὸν ἀλιέα διὰ τοῦ μαρκησίου, τὸν μαρκήσιον διὰ τοῦ νομικοῦ καὶ τοῦτον διὰ πέμπτου τυχοδιώκτου, ὅστις θέλει γίνῃ γνωστὸς μετ' ὀλίγον... Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ἰσχυρότερος τοῦ ἀντιβασιλέως, πλειοτέραν ἔχων ἢ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ ἐπὶ ῥοήν, φρονιμώτερος τοῦ Γενεβίνου ἐπιτηδειότερος τοῦ μαρκησίου καὶ πλουσιώτερος πάντων ὁμοῦ, ὁ ἀνὴρ οὗτος δὲν ἦτο μολαταῦτα ἢ ῥακενδύτης τις λαζαρόνος, Ἰωσήφ Βασίλος τὸ ὄνομα καὶ μυοθήρας τὸ ἐπιτήδευμα.

Τοιοῦτος ἦν, ἐν μέσῳ τῆς ἀναρχίας, ὁ ἀληθὴς τῆς Νεαπόλεως βασιλεὺς, καὶ ἰδοὺ πῶς.

Παρὰ πάντων μὲν τῶν ἄλλων κατοίκων τῆς Νεαπόλεως ὁ Ἰωσήφ ἐθεωρεῖτο ὡς μυοθήρας ἀπλοῦς ἀπυζὼν ἐκ τοῦ ἀπδοῦς ἐπαγγέλματός του,

ΔΟΥΚΗΣ ΑΡΚΟΥΣ.

ἀλλὰ διὰ τοῦ κυβερνήτου τῆς Νεαπόλεως ἀπὸ δεκαπέντε ἤδη ἐτῶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦν ὁ ἐπιδεξιώτερος κατὰσκοπος, ὁ δραστηριώτερος πρᾶκτωρ τῆς διοικήσεως καὶ τὸ ὠρελιμώτερον ὄργανον. Γνωρίζων κατὰ γράμμα ὡς ἐκ τῆς τέχνης τοῦ πάσης τὰς γωνίας τῆς Νεαπόλεως, εἰσδύων ἐννευ ὑπονοίας τινὸς καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν πλουσίων καὶ εἰς τὰς καλύβας τῶν ἐνδεδῶν, μεμυημένος πάντας τοὺς διαδρόμους καὶ πάντα τὰ ὑπόγεια καὶ τὰς κλίμακας, ἀληθὲς αἴλουρος ὅστις ἀρπάζει τὸν μὺν χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι προσέχει εἰς αὐτὸν, ὠρελούμενος ἐκ τῆς ἐμπιστοσύνης ἢ μᾶλλον ἐκ τῆς περιφρονήσεως πάντων ὅπως ἀκούη τοῦ λόγου καὶ μαντεύει τοὺς λογισμοὺς, ἀρπάζων τὰ μυστικὰ μετὰ τῆς αὐτῆς ὡς καὶ τοῦ; μὺς τέχνης, γνωρίζων τὰ πάντα ἐν ἐνὶ λόγῳ χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ οὐδεὶς, ὁ Βασίλειος ἦν διὰ τὸν ἀντιδασικέα, εἰς δὲ καθέκαστην ἐσπέρων ἔκκαμνε τὰς ἐκθέσεις του, ὅτι ἡ ἀστυνομία καὶ οἱ τηλεγράφοι εἰσὶ σήμερον διὰ τὰς κυβερνήσεις, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ὑπὸ τὸ πρόσχημα πιστοῦ καὶ βλακὸς ὑπηρετοῦ ἐτεκταίνεται τὸ μεγαλοφυὲς καὶ προδοτικὸν σχέδιον ὅπερ θέλει ἐκτεθῆ κατωτέρω. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὁ Ἰωσήφ ἦτον ἄλλος Μακιαβέλης, ἄλλὰ ῥακενδύτης καὶ ἀπεχθὲς, δηλαδή ὁ ἐπιτηδειώτερος καὶ κινδυνωδέστερος τῶν Μακιαβελῶν.

Οὕτως, ἅμα ὁ ἀντιδασικεὺς ἐξησφαλίσθη εἰς τὸ Νέον Φρούριον, πρὶν ἢ ἐπιθεωρήσῃ τὰς φρουρὰς αὐτοῦ, πρὶν ἢ συμβουλευθῇ τοῦς μεγιστᾶνας καὶ ἀξιωματικούς του, ἐκλείσθη μόνος εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἔσυρε θώμικά τινα καὶ μακρὰν ἤχησε κωδωνίσκος, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἡ μορφή τοῦ μυοθήρα ἀνεφάνη ὀπισθεν θύρας καλυπτομένης ὑπὸ εἰκόνης τοῦ Ῥαφαήλου.

(ἀκολουθεῖ).

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΠΑΤΡΙΣ ΚΑΙ ΕΡΩΣ.

(Ἀφιερῶται τῷ φίλῳ Ἀλκιβιάδῃ

Σ. Σεραφεῖμ.)

ΣΚΟΠΟΣ.

« La Costanza tiranno del core ».

ὦ Πατρίς μου! ἰδὲ τὴν ἀφίνω!

Ἄφες ἔτι ἐν δάκρῳ νὰ χύσω,

Εἶναι πταίσμα στιγμὴν ἂν δακρύσω;

Χθὲς ἀκόμη μετ' ἦτο Πατρίς.

Ὁ ἀγὼν τοῦ πολέμου τί εἶναι;

Τώρα μάρτυρος μάχομαι πάλιν,

Τὴν σεμνὴν τῆς ἀφίνω ἀγκάλην,

Ἐν ᾧ πάλαι μετ' ἦτο Πατρίς.

ὦ Θεέ! ἡ Πατρίς καὶ ὁ Ἔρως

Ἐν ἔχουν τὴν φύσιν ὁμοίαν,

Πῶς με τόσῃν κυτοπουνται μανίαν,

Δὲν εἶν', ἔρως, Θεέ, κ' ἡ Πατρίς;

Εἶναι νῦν καὶ τὰ πάντα κοιμῶνται!

Γλυκὺς ὕπνος τὴν πλᾶσιν εὐφραίνει. . .

Πλὴν ὁ Ἔρως ἀκοίμητος μένει,

Πλὴν ἀκοίμητος μέν' ἡ Πατρίς.

Ἡ Πατρίς! . . τὴν ζωὴν εἰς ἐκείνην,

Τὴν καρδίαν εἰς Σὲ γλυκὺ φῶς μου. . .

Ἡ καρδία ἃς γίνῃ Θεός μου,

Πλὴν καὶ τύχης Θεός — ἡ Πατρίς.

ὦ χλωμή, πονεμένη μου φίλη!

Τὴν στολὴν τῶν δακρύων ἐνδύσου,

Δακρυσμένη μετ' ἐλγ' ἡ μορφή σου,

Μειδιῶσα μ' εὐφραίν' ἡ Πατρίς.

(Ἰπὸ ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΠΑΡΑΣΧΟΓ.)

ΧΡΟΝΙΚΑ

Πολυχρόνιος ἦτον ἡ σιωπὴ τοῦ Εὐθυβούλου, ἀλλὰ καὶ τὰ συμβάντα τόσον ἔκτακτα, τόσον γιγαντιαία, ὥστε ἀδύνατον νὰ μὴ προσκρούσῃ εἰς τὰ κεκτημένα δικαιώματα τῆς κατοχῆς ἐξιστορῶν ταῦτα, πρὸ ὀφθαλμῶν μάλιστα ἔχων τὴν ἐπιβεβλημένην σιωπὴν τῶν δύο συναδελφῶν του καὶ τὸ τοῦ Ἀλεξ. Σούτσου εἶν' ἐλεύθερος ὁ τύπος φθάσει μόνον νὰ μὴ γράφῃς. Ἡμεῖς δὲν ἀμφιβάλλομεν περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ ἐν Σεβαστουπόλει, ἀφοῦ μάλιστα τὸ Πανελλήνιον καὶ ἡ ἐφημερίς τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ βεβαιοῦσιν· ἀλλ' ὁ κόσμος ὁ Ἑλληνικὸς, τὸ πλῆθος τῆς Ἑλλάδος, ἄλλως πως φρονεῖ· ἃς ἀφήσωμεν ἕκαστον νὰ ἔχῃ τὰς πεποιθήσεις του, ὁ δὲ πανδαμάτωρ χρόνος εἶθε νὰ διασκεδάσῃ ἐν τὸς ὀλίγου τὴν ἀρκετικὴν οὐμίχλην ἧτις ἐπισκιάζει τὴν ὄρασιν καὶ σκοτίζει τὸν νοῦν τινῶν.

Ἐπιθυμοῦμεν φίλε ἀναγνώστα νὰ μάθῃς τὰ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ διατρέχοντα, ἔχεις δίκαιον, θέλω εὐχαριστήσῃ ἐν μέρει τὴν περιέργειάν σου, ἀλλὰ μὴ λησμονεῖς τὰς περιστάσεις. . .

ἔχομεν καὶ τώρα ὡς καὶ ἄλλοτε ἐπὶ ὑπουργοὺς καὶ ὀκτώ ὑπουργεῖα· ἐννοεῖς βεβαίως ὅτι εἰς ἐξ αὐτῶν φέρεται ἐπὶ τῶν ὤμων του δύο φορτία. Ἰπουργικὰ συμβούλια καθημερινῶς συγκροτοῦνται παρέχοντα ἐγγυήσεις, ὅτι τὸ σύνταγμα ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν θέλει γίνῃ πραγματικὴ ἀλήθεια· ἡ σύμπνοια βασιλεύει μετὰ τῶν ὑπουργῶν, ἡ λυκοφιλία συμβαδίζει, ἡ ἐχθροσύνη δὲν μηδενίζεται ὡς ἄλλοτε εἰς τὰς αἰθούσας τῶν πατέρων τοῦ ἔθνους· ἡ τῶν ἰδιωτῶν, ἀλλὰ μόνον εἰς ἐκείνας τῶν